

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Direktoratet for Kriminalforsorgen
Strandgade 100
1401 København K

Politimesteren i Grønland
Postboks 1006
3900 Nuuk
Grønland

Politiet i Sisimiut
Postboks 110
3911 Sisimiut
Grønland

Gammeltorv 22
DK-1457 København K
Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-15
Telefonisk henvendelse:
Man-tors 9-16, fre 9-15

22 SEP. 2008

J.nr. 2007-2874-618/LF
Bedes oplyst ved henvendelse

Dok.nr. 20

Anvendelsen af detentionerne i Grønland til ikke-berusere – herunder detentionen i Sisimiut – Justitsministeriets sag j.nr. 2007-11179-0009

1. Under inspektionschef Lennart Frandsens ophold i Kangerlussuaq den 6. august 2007 i anden anledning foretog inspektionschefen en besigtigelse af Anstalten for domfældte i Kangerlussuaq. Besigtigelsen blev foretaget i tilslutning til de inspektioner af anstalter og detentioner som tidligere er blevet foretaget i Grønland. Anstalten var forberedt på besigtigelsen og i forbindelse med besigtigelsen havde inspektionschefen samtale med flere indsatte som havde anmodet herom.

Inspektionschefen havde bl.a. samtale med [...] der under samtalen oplyste at han havde været tilbageholdt i detentionen i Sisimiut, og at han var blevet overført til anstalten den 4. august 2007.

I detentionen i Sisimiut – oplyste han – havde han opholdt sig i ca. 11 uger. Detentionscellen var alene "møbleret" med en madras på gulvet. I løbet af de ca. 11 uger havde han været ude i fri luft 3-4 gange. Det var hans indtryk at tv-overvågningen havde været slået til hele den tid han havde opholdt sig i detentionen.

Med henvisning til bestemmelsen i ombudsmandslovens § 17, stk. 1, og til den omfattende brevveksling der havde fundet sted med Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet, og til de møder der havde været holdt med Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet siden sommeren 2003 om forholdene i de grønlandske detentioner – bl.a. om (sparsom) møblering af detentionsceller der anvendes til andet end anbringelse af berusere – anmodede jeg i brev af 23. august 2007 om udtalelser.

Med Justitsministeriets brev af 1. august 2008 modtog jeg en udtalelse vedlagt udtalelser/breve af 26. november 2007 fra Politiet i Sisimiut, af 7. november, 17. december 2007 og 27. februar 2008 fra Politimesteren i Grønland samt en udtalelse af 8. maj 2008 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg havde i den forløbne tid gentagne gange rykket Politimesteren i Grønland og Justitsministeriet for svar.

Justitsministeriet har i udtalelsen af 1. august 2008 meget beklaget den sene besvarelse.

2. I en anden sag om forholdene i detentionen i Ilulissat som inspektionschefen besigtigede den 9. august 2007 ligeledes i tilslutning til de tidligere inspektioner, blev der i brev af 24. august 2007 til Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet rejst spørgsmål om den (sparsomme) møblering af detentionsceller når de benyttes til anbringelse af andre end berusere. Jeg anførte i brevet af 24. august 2007 følgende om detentionen i Ilulissat:

”En celle blev benyttet af en person der i dagtimerne opholdt sig i anstalten for domfældte som 'dagmand'. I cellen var opstillet en sammenklappelig seng. Der var to borde, et TV, en radio og en dvd-afspiller. På den faste briks var anbragt to madrasser (detentionsmodellen). I et forrum var placeret en yderligere stol. Det blev oplyst at der ikke var yderligere møblement, TV, radio mv.

Jeg beder om oplysning om hvad baggrunden er for at der tilsyneladende kun er sparsomt møblement mv. til én celle i denne detention.”

I brev af 7. november 2007 anførte Politimesteren i Grønland følgende:

”For så vidt angår ombudsmandens spørgsmål til baggrunden for, at der tilsyneladende kun er (sparsomt) møblement m.v. til én celle i detentionen, kan jeg oplyse, at Justitsministeriet i skrivelse af 22. marts 2006, hertil bl.a. har anført, at ministeriet på baggrund af drøftelser med Folketingets Ombudsmand finder, at grønlandske detentionsrum, fremover –

når detentionsrummene undtagelsesvist anvendes til anbringelse af andre end berusere f.eks. tilbageholdte og domfældte – skal være møbleret med seng, stol og bord.

Justitsministeriet har i den forbindelse forudsat, at det som hidtil er politimesteren i Grønland, der træffer bestemmelse om, hvilke detentioner, herunder i hvilke politidistrikter, der skal anvendes til andre end berusere.

Der blev som følge heraf fra Kriminalforsorgen bestilt et antal sammenklappelige senge, stole og borde, med henblik på, at politiets detentioner som minimum hver var udstyret med en sammenklappelig seng, et bord og en stol, til brug for de situationer, hvor det undtagelsesvist måtte være nødvendigt for en tilbageholdt eller en afsoner, at overnatte i politiets detentioner.

Det er i den forbindelse forudsat, at det alene er undtagelsesvist, at tilbageholdte og afsonere overnatter i politiets detentioner.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at jeg i efteråret 2007 har iværksat initiativer til at sikre, at det også er det faktiske udgangspunkt, at tilbageholdte og afsonere kun undtagelsesvist opholder sig i politiets detentioner, idet den ledende anstaltsleder hver onsdag orienteres om belægget i politiets detentioner, med henblik på, at tilbageholdte og afsonere opholder sig i kriminalforsorgens institutioner.”

Jeg skrev herefter således til Politimesteren i Grønland i brev af 20. november 2007:

”På baggrund af disse oplysninger fremstår det for mig som usikkert hvordan der er forholdt fra politimesterens side med hensyn til tilvejebringelse af (sparsomt) møblement til detentioner i Grønland med henblik på anvendelse heraf i de tilfælde hvor domfældte og/eller tilbageholdte placeres i detentioner.

Jeg forstår umiddelbart politimesterens oplysning således at der til detentionen i Ilulissat alene er anskaffet (sparsomt) møblement til en ud af de i alt 3 celler.

Jeg har ved min behandling af den generelle sag om (sparsom) møblering af detentionsceller i Grønland mv. (j.nr. 2003-2257-618) lagt til grund at der til de enkelte detentioner i Grønland er anskaffet (sparsomt) møblement i et sådant omfang at det – som helt overvejende hovedregel – ikke forekommer at en domfældt eller en tilbageholdt anbringes i en celle hvori der ikke er placeret møblement. Og jeg har forudsat at møblemet har været til stede siden efteråret 2006.

Til brug for den videre behandling af sagen anmoder jeg Politimesteren i Grønland om oplysning om

- i hvilket omfang de enkelte detentioner i Grønland er blevet forsynet med (sparsomt) møblement dvs. hvor mange af de enkelte detentions celler der kan møbleres, og
- i hvilket omfang der i detentionen i Ilulissat fra den 1. januar 2007 til den 1. november 2007 har opholdt sig domfældte eller tilbageholdte."

3. Politimesteren i Grønland har i udtalelsen af 17. december 2007 anført følgende:

"Ved skrivelse af 20. november 2007 har De anmodet om at få oplyst, hvor mange af de enkelte detentionsceller ved detentionerne i Grønland der kan møbleres med sparsomt møblement. Jeg skal i den forbindelse oplyse, at der ved hver detention i Grønland, hvor der er tre detentionsceller eller derover, kan møbleres én detentionscelle med en sammenklappelig seng, et bord og en stol.

...

Jeg skal i denne forbindelse oplyse, at jeg i efteråret 2007 har iværksat initiativer til at sikre, at tilbageholdte og domfældte kun undtagelsesvist opholder sig i politiets detentioner. Den ledende anstaltsleder i Grønland bliver således hver onsdag underrettet om belægget i politiets detentioner. Dette skal medvirke til, at flere tilbageholdte og domfældte fremover vil opholde sig i kriminalforsorgens institutioner. Endvidere har jeg indledt drøftelser med den ledende anstaltsleder i Grønland med henblik på, at der i de byer, hvor der er en anstalt, i højere grad bliver overflyttet tilbageholdte og domfældte til anstalten, således at der fremover maksimalt er placeret én tilbageholdt eller domfældt i disse byers detentioner.

De anmoder endelig om en udtalelse vedrørende [...]s ophold i detentionen i Sisimiut. Jeg skal i den forbindelse udtale, at [...] var tilbageholdt i detentionen ved Sisimiut Politi i perioden fra den 23. maj 2007 til den 3. august 2007. Det er i detentionsblanketterne for perioden noteret, at [...] har været ude i fri luft 15 gange. Politiet i Sisimiut har oplyst, at [...] foruden de i detentionsblanketterne anførte tilfælde, i flere tilfælde har været ude i fri luft. [...] har endvidere flere gange afslået at komme ud i fri luft, idet han ikke ønskede at blive set offentligt i politiets varetægt. Det kan imidlertid ikke med fornøden sikkerhed fastslås, at [...] dagligt har fået tilbud om at komme ud i fri luft, hvilket skal beklages. Det skal ligeledes beklages, at det fuldstændige antal gange, [...] har været ude i fri luft

under anbringelsen i detentionen i Sisimiut, ikke er dokumenteret i detentionsblanketterne.

Jeg skal endvidere udtale, at Politiet i Sisimiut i ovennævnte periode løbende har bestræbt sig på at få [...] overført fra detentionen til Anstalten i Sisimiut. Dette var dog ikke muligt grundet pladsmangel i anstalten. Det var heller ikke muligt på grund af pladsmangel i anstalten, at lade [...] fungere som dagmand i den periode, hvor han var tilbageholdt i detentionen i Sisimiut."

4. I brev af 26. november 2007 til Politimesteren i Grønland oplyste Politiet i Sisimiut følgende:

"I henhold til Politimesterens skrivelse af den 15.11.07, vedr. [...]s klage omkring udgange eller manglende for samme under tilbageholdelsen fra den 23.05.07 frem til den 03.08.07, er der 15 gange noteret jfr. detentionsblanketterne som følgende:

- D. 26.05.07, udluftning fra kl. 17:00 til kl. 17:30
- D. 27.05.07, udluftning fra kl. 17:30 til kl. 19:00
- D. 04.06.07, indkøbstur kl. 13:30
- D. 08.06.07, udluftning kl. 15:14
- D. 14.06.07, udluftning kl. 14:30
- D. 17.06.07, udluftet kl. 12:00
- D. 19.06.07, udluftet fra kl. 19:45 til kl. 20:10
- D. 27.06.07, indkøbstur kl. 14:00
- D. 03.07.07, udluftet kl. 20:10
- D. 04.07.07, tandlægebesøg fra kl. 09:45 til kl. 10:58
- D. 12.07.07, tandlægebesøg fra kl. 09:00
- D. 24.07.07, udluftet kl. 14:51
- D. 26.07.07, tandlægebesøg kl. 08:55
- D. 01.08.07, tandlægebesøg
- D. 03.08.07, overført til Anstalten for Domfældte i Kangerlussuaq

Dertil kan det endvidere oplyses, at en kollega har oplyst, at han har udluftet pgl. ikke under 10 gange. Disse udgange var desværre hverken i detentionsblanketterne eller i døgnrapporten noteret, ligesom disse ikke var medregnet redegørelsen.

Det skal endvidere for god ordens skyld oplyses, at klageren i flere tilfælde var blevet tilbudt om udgang/udluftning som han har sagt nej til, idet han ikke ønskede at blive set offentligt i politiets varetægt.

Det skal til sagen endvidere oplyses, at politiet i Sisimiut har været under stort arbejdspress under klagerens tilbageholdelsesperiode, idet der var 9

andre løbende tilbageholdelser som politiet også måtte behandle løbende, derunder en drabssag fra 03.02.07 som har været uopklaret frem til d. 13.06.07 og som har været meget ressourcekrævende ligesom der var flere tunge narkosager med tilbageholdelser der også blev behandlet fra den 15.06.07.

Arbejdspresset blev ikke mindre af, idet det også var inde i ferisesæsonen plus de løse indkomne opgaver der kom løbende i perioden.

Det har ikke været muligt at overføre klageren til Anstalten for Domfældte p.g.a. manglende plads frem til d. 03.08.07 hvor klageren fik først plads i Anstalten for Domfældte i Kangerlussuaq. Han blev overført til Anstalten i Kangerlussuaq hvor han frem til omkring d. 10.09.07 forblev."

5. I brev af 27. februar 2008 til Justitsministeriet anførte Politimesteren i Grønland følgende:

"Under henvisning til Deres e-mail af 31. januar 2008 og telefonsamtale den 1. februar 2008 vedrørende [...]s forhold under ophold i detentionen ved Politiet i Sisimiut i perioden fra den 23. maj 2007 til den 3. august 2007, hvor [...] blev overflyttet til Anstalten for Domfældte i Sisimiut, skal jeg oplyse, at Politiet i Sisimiut i juni 2007 fra Kriminalforsorgen modtog en sammenklappelig seng, et nyt sammenklappeligt bord, fire nye stole samt et marmorbord.

Det blev efter afstemning blandt de indsatte i detentionen besluttet, at den sammenklappelige seng og det sammenklappelige bord skulle tildeles den person, der havde været længst tid i detentionen. Da [...] ikke var den, der havde opholdt sig længst tid i detentionen, blev sengen og bordet tildelt en anden. Stationslederen ved Politiet i Sisimiut husker ikke, om [...] på et senere tidspunkt fik rådighed over den sammenklappelige seng og det sammenklappelige bord.

I den periode hvor [...] opholdt sig i detentionen ved Politiet i Sisimiut, var der konstant tv-overvågning af detentionsrummene. Dette er i overensstemmelse med Politimesterens gældende dagsbefaling på området. Det skal dog bemærkes, at en ændring af dagsbefalingen på dette område er under udarbejdelse, og at dagsbefalingen alene afventer endelig korrektur. Det forventes således, at ændringen træder i kraft senest den 1. april 2008."

6. Direktoratet for Kriminalforsorgen anførte i en udtalelse af 8. maj 2008 til Justitsministeriet:

”Af Justitsministeriets brev af 22. marts 2006 til Politimesteren i Grønland fremgår blandt andet, at ministeriet finder, at grønlandske detentionsrum fremover – når detentionsrummene undtagelsesvis anvendes til anbringelse af andre end berusere, f.eks. tilbageholdte og domfældte – skal være møbleret med seng, stol og bord, og at ministeriet herved har forudsat, at spørgsmålet om hvilke detentioner, herunder i hvilke politidistrikter, der skal anvendes til andre end berusere, som hidtil afgøres af politimesteren.

I et brev af 27. marts 2006 fra Folketingets Ombudsmand har ombudsmanden skrevet følgende herom:

’Som det fremgår af udtalelsen, følger det af den ordning som ministeriet har truffet beslutning om at indføre, at detentionsceller i Grønland herefter ikke kan anvendes til andet end det som de er beregnet til – at huse berusere – medmindre de er møbleret med seng, stol og bord. Det gælder dog ikke i de tilfælde, hvor der er tale om ganske kortvarige anbringelser.’

I et brev af 25. april 2006 bad politimesteren direktoratet om, at direktoratet indkøbte og leverede sammenklappelige senge, stole og borde til brug for tilbageholdte og afsonere. Der henvises i den forbindelse til politimesterens brev af 7. november 2007, hvoraf det fremgår, at politimesteren ’fra Kriminalforsorgen bestilt[e] et antal sammenklappelige senge, stole og borde med henblik på, at politiets detentioner som minimum hver var udstyret med en sammenklappelig seng, et bord og en stol til brug for de situationer, hvor det undtagelsesvist måtte være nødvendigt for en tilbageholdt eller en afsoner at overnatte i politiets detentioner’.

Direktoratet sørgede for, at der i uge 33 i 2006 blev afsendt 1 sæt møbler til hver af de af politimesteren angivne politidistrikter. Kriminalforsorgens centrallager og centraldepot oplyste i den forbindelse, at man måtte påregne en sejltid på 14 dage. Kriminalforsorgen betalte for såvel møbler som fragten fra Danmark og til enkelte destinationer.

Direktoratet forudsatte herved, at ovennævnte møbleringsordning kunne træde i kraft i efteråret 2006.

Politimesteren har i brev af 17. december 2007 vedrørende blandt andet belægget i detentionen i Ilulissat yderligere oplyst, at der fra efteråret 2007 er iværksat initiativer til at sikre, at det også er det faktiske udgangspunkt, at tilbageholdte og domfældte kun undtagelsesvis opholder

sig i politiets detentioner. Politimesteren har anført, at den ledende anstaltsleder i Grønland hver onsdag bliver underrettet om belægget i politiets detentioner, hvilket skal medvirke til, at flere tilbageholdte og domfældte fremover vil opholde sig i Kriminalforsorgens institutioner. Politimesteren har desuden oplyst, at politimesteren har indledt drøftelser med den ledende anstaltsleder med henblik på, at der i de byer, hvor der er en anstalt i højere grad bliver overført tilbageholdte og domfældte til anstalten, således at der fremover maksimalt er placeret én tilbageholdt eller domfældt i disse byers detentioner.

Direktoratet kan oplyse, at den ledende anstaltsleder har bekræftet, at der siden efteråret 2007 er sket væsentlige ændringer, idet antallet af tilbageholdte, der er placeret som dagfolk i anstalterne for alle 5 anstalter er faldet fra gennemsnitligt ca. 6 pr. dag til 2 pr. dag i 2007. I de andre byer, hvor der er en anstalt bliver de fleste tilbageholdte således flyttet permanent til anstalterne og opholder sig ikke kun der som dagfolk. Dette medfører til gengæld problemer i anstaltssektoren med overbelæg.

Direktoratet skal desuden anføre, at direktoratet har været og er fortsat indstillet på at levere yderligere møbler til de enkelte detentionsrum, hvis det ønskes.

For så vidt angår [...]s ophold i detentionen i Sisimiut, har politimesteren den 17. december 2007 blandt andet oplyst, at Politiet i Sisimiut i den periode, hvor den pågældende opholdt sig i detentionen løbende bestræbte sig på at få ham overført til Anstalten for domfældte i Sisimiut. Politimesteren har desuden oplyst, at dette ikke var muligt grundet pladsmangel i anstalten, og det ligeledes på grund af pladsmangel i anstalten ikke var muligt at lade den pågældende fungere som dagmand.

Om møbleringen har politimesteren i en udtalelse af 27. februar 2008 oplyst, at Politiet i Sisimiut i juni 2007 fra Kriminalforsorgen modtog en sammenklappelig seng, et nyt sammenklappeligt bord, fire stole samt et marmorbord. Politimesteren har desuden oplyst, at det efter afstemning blandt de indsatte i detentionen blev besluttet, at den sammenklappelige seng og det sammenklappelige bord skulle tildeles den person, der havde været længst tid i detentionen. Da [...] ikke var den, der havde opholdt sig længst tid i detentionen, blev sengen og bordet tildelt en anden. Stationslederen ved Politiet i Sisimiut husker ikke, om den pågældende på et senere tidspunkt fik rådighed over sengen eller bordet.

Direktoratet skal vedrørende tidspunktet for modtagelse af møbler i detentionen i Sisimiut oplyse, at politimesteren på forespørgsel telefonisk i april 2008 har oplyst, at det alene er Politiet i Sisimiut, som har modtaget celleinventaret i juni 2007. De øvrige politidistrikter skulle ifølge politime-

steren have modtaget det afsendte inventar i løbet af efteråret 2006. Det har ikke været muligt for direktoratet at få afklaret årsagen til, at inventaret ikke er modtaget hos Politiet i Sisimiut på samme tidspunkt som de øvrige politidistrikter.

Direktoratet skal desuden oplyse, at Anstalten for domfældte i Sisimiut bekræftet, at anstalten i perioden maj til juni 2007 havde fuldt belæg. Anstalten har desuden oplyst, at [...] på daværende tidspunkt var isolant, og at han således ikke kunne være dagmand i anstalten. Dette er ifølge anstalten bekræftet af stationslederen ved Politiet i Sisimiut."

Justitsministeriet har i udtalelsen af 1. august 2008 anført:

"Justitsministeriet finder det meget beklageligt, at [...] i perioden fra den 23. maj til den 3. august 2007 har været tilbageholdt i et detentionsrum, der alene var møbleret med en madras.

...

I forlængelse heraf [udtalelsen af 8. maj 2008; min tilføjelse] har vicedirektør Annette Esdorf, Direktoratet for Kriminalforsorgen, oplyst, at det løbende drøftes med den ledende anstaltsleder i Grønland og Politimesteren i Grønland, hvorledes det i videst muligt omfang sikres, at detentionerne i Grønland kun undtagelsesvis anvendes til anbringelse af andre end berusere. Direktoratet for Kriminalforsorgen drøfter samtidig løbende med Politimesteren i Grønland, om der er behov for yderligere møbler til detentionerne.

Politimesteren i Grønland har oplyst, at der vil ske en indskærpelse af vigtigheden af, at detentionsrum – når de undtagelsesvis anvendes til anbringelse af andre end berusere – er møbleret med seng, stol og bord, medmindre der er tale om ganske kortvarige anbringelser."

Justitsministeriet har videre i udtalelsen af 1. august 2008 anført:

"Folketingets Ombudsmand har i sit brev af 23. august 2007 endvidere bemærket, at [...] har oplyst, at han kun var ude i fri luft 3-4 gange i den periode, han var tilbageholdt i detentionen i Sisimiut.

Politimesteren i Grønland har i sin udtalelse af 17. december 2007 oplyst, at det er noteret i detentionsblanketterne, at [...] var ude i fri luft 15 gange, og at [...] – udover det, der er noteret i detentionsblanketterne – var ude i fri luft flere gange. Politimesteren har endvidere oplyst, at [...] flere gange afslog at komme ud i fri luft, idet han ikke ønskede at blive set offentligt i politiets varetægt.

Politimesteren har udtalt, at det er beklageligt, at det ikke med fornøden sikkerhed kan fastslås, at [...] dagligt fik tilbud om at komme ud i fri luft, og at det ikke følger af detentionsblanketterne, nøjagtigt hvor mange gange [...] var ude i fri luft.

Justitsministeriet finder ligeledes dette beklageligt.

Politimesteren i Grønland har oplyst, at politimesteren over for stationslederen ved politiet i Sisimiut vil indskærpe afsnit 4.9. i Politimesteren i Grønlands dagsbefaling nr. 1 af 2. maj 2008 om frihedsberøvelse i arrester og detentioner mv., hvoraf fremgår, at tilbageholdte så vidt muligt under opsyn af det tilsynsførende politipersonale bør have lejlighed til at komme ud i fri luft i en halv time pr. dag.

Politimesteren vil endvidere indskærpe over for stationslederen, at der skal gøres notat om, hvorvidt de anbragte dagligt har fået tilbud om at komme ud i fri luft, og hvorvidt de anbragte har været ude i fri luft.

På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at foretage sig yderligere."

Justitsministeriet har endelig i udtalelsen af 1. august 2008 henvist til det som Politimesteren i Grønland har oplyst om at [...] i hele den periode hvor han var tilbageholdt i detentionscellen, var tv-overvåget. Det er i overensstemmelse med den dagældende dagsbefaling nr. 1 af 20. april 2004. Ministeriet har videre anført følgende:

"Det fremgår nu af afsnit 4.6.1.1. og 4.6.1.2. i den dagældende dagsbefaling nr. 1 af 2. maj 2008 om frihedsberøvelse i arrester og detentioner mv., at fysiske og tekniske tilsyn efter et konkret skøn kan undlades i nærmere angivne tidsrum, og at monitoren kan slukkes, hvis tilbageholdelsen i en periode på mindst 7 dage i træk forud herfor er forløbet uproblematisk, og det på baggrund af de foreliggende oplysninger om den tilbageholdte skønnes sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Da dagsbefalingen således er blevet ændret, finder Justitsministeriet ikke anledning til at foretage sig yderligere."

Ombudsmandens udtalelse

Retsgrundlaget

a. Justitsministeriet har som anført ovenfor i brev af 22. marts 2006 til Politimesteren i Grønland tilkendegivet at detentionslokaler – hvis de undtagelsesvist anvendes til anbringelse af andre end berusere, f.eks. tilbageholdte og domfældte – skal være møbleret med seng, stol og bord. Jeg har i brev af 27. marts 2006 udtalt mig på linje hermed idet jeg dog har tilføjet at det ikke gælder i de tilfælde hvor der er tale om ganske kortvarige anbringelser.

b. Efter den dagældende dagsbefaling nr. 1 af 20. april 2004 om frihedsberøvede i arrester og detentioner fra Politimesteren i Grønland, skal tilbageholdte så vidt muligt under opsyn af det tilsynsførende politipersonale have lejlighed til at komme ud i fri luft en halv time hver dag. Tilsvarende regel gælder efter den nugældende dagsbefaling nr. 1 af 2. maj 2008.

c. Efter politimesterens dagældende dagsbefaling nr. 1 af 20. april 2004 punkt 4.6.1.1. og 4.6.1.2., skal der ske konstant tv-overvågning af detentionslokalerne. Efter den nugældende dagsbefaling nr. 1 af 2. maj 2008 punkt 4.6.1.1. og 4.6.1.2. kan fysiske tekniske tilsyn efter et konkret skøn undlades i nærmere angivne tidsrum. Monitoren kan slukkes, hvis tilbageholdelsen i en periode på mindst 7 dage i træk forud herfor er forløbet uproblematisk og det skønnes sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

[...]'s sag

Ophold i umøbleret detentionscelle i i alt 74 døgn

[...] var tilbageholdt i detentionen i Sisimiut i tiden fra den 23. maj 2007 til den 3. august 2007, dvs. i 74 døgn. Detentionsrummet var ifølge [...]s oplysninger som jeg lægger til grund for min vurdering af sagen, i hele denne periode alene møbleret med en madras på gulvet.

Justitsministeriet har i udtalelsen af 1. august 2008 anført at det er meget beklageligt at [...] i perioden fra den 23. maj 2007 til den 3. august 2007 var tilbageholdt i et detentionsrum der alene var møbleret med en madras på gulvet.

Efter min opfattelse er dette forhold overordentligt kritisabelt. Jeg har ved min vurdering også lagt vægt på at der gennem en længere periode efter Folketingets Ombudsmands inspektioner i 2003 af et antal detentioner på Grønlands Vestkyst har været en meget omfattende brevvæksling med Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet om spørgsmålet om møblering af detentionsceller, ligesom der også har været afholdt møder med Politimesteren i Grønland og repræsentanter for Direktora-

tet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet om spørgsmålet. Der er i dagsbefalingen fastsat tilsvarende regler for domfældte (pkt. 5.6.1.1 og 5.6.1.2.).

Adgang til fri luft

[...] opholdt sig som nævnt i detentionen i Sisimut i i alt 74 døgn. Det er uklart i hvor mange tilfælde [...] var i fri luft, og om – i bekræftende fald i hvor mange tilfælde – [...] fik tilbudt at komme i fri luft, men afslog tilbuddet.

Politiet i Sisimiut har i brevet af 26. november 2007 oplyst at [...] i perioden på 74 døgn blev "udluftet" i 8 tilfælde. Hertil kommer at [...] i to tilfælde har været på indkøbstur og i 3 tilfælde været på tandlægebesøg.

I ikke under 10 yderligere tilfælde har [...] efter det oplyste været "udluftet" uden at der er foretaget notat herom.

I et antal tilfælde som heller ikke er nærmere dokumenteret, har [...] efter det oplyste afslået tilbud om at komme i fri luft.

Jeg er enig med Politimesteren i Grønland og Justitsministeriet i at det er beklageligt at det ikke kan konstateres med sikkerhed i hvilket omfang [...] har fået tilbud om at komme i fri luft.

Det kan imidlertid efter min opfattelse på det foreliggende grundlag med den fornødne sikkerhed lægges til grund at [...] i et meget stort antal af de dage han har opholdt sig i detentionen, ikke var i fri luft eller fik tilbud om at komme ud i fri luft.

Efter min opfattelse er det overordentligt beklageligt.

Konstant tv-overvågning og lys i 74 døgn i træk

Jeg har efter inspektionerne i 2003 rejst spørgsmålet om tv-overvågning af domfældte og tilbageholdte i detentioner. Sagen har haft et meget langvarigt forløb (jeg bruger her, ligesom tidligere – og i modsætning til politimesterens og Justitsministeriets sprogbrug i nærværende sag – udtrykket tv-overvågning idet det på intet tidspunkt under inspektionerne i Grønland er konstateret at monitorerne har været koblet til en videoptager).

Jeg må lægge til grund at [...] når han har opholdt sig i detentionscellen, i 74 døgn i træk konstant har været tv-overvåget. Det har så vidt jeg har forstået, også betydet at lyset i cellen har været tændt i alle døgnets 24 timer.

Dagsbefalingen af 2004 angik navnlig anbragte berusere. Uanset dagsbefalingens bestemmelse i punkt 4.6.1.1. og punkt 4.6.1.2., finder jeg det beklageligt at [...] blev tv-overvåget i 74 døgn i en celle der (tilsyneladende) var oplyst hele døgnet.

Når der var tale om en sådan ekstraordinært langvarig anbringelse, havde politimesteren haft mulighed for at bestemme at der ikke skule ske tv-overvågning, og at lyset kunne slukkes om natten.

Jeg henviser endvidere til at politimesteren (og – går jeg ud fra – politiet i Sisimiut) fra den brevveksling der havde været efter inspektionerne i 2003, var bekendt med det problematiske i den konstante tv-overvågning i længere tid af tilbageholdte og domfældte.

Den nugældende dagsbefaling

I dagsbefaling nr. 1 af 2. maj 2008 punkt 4.6.1.1. og 4.6.1.2. er det anført at monitoren i nærmere angiven periode kan slukkes når tilbageholdelsen i en periode på mindst 7 dage i træk forud herfor er forløbet uproblematisk.

Reglen indebærer at en domfældt eller en tilbageholdt der – undtagelsesvist – anbringes i et detentionsrum i hvert fald i 7 døgn i et eller andet omfang skal tv-overvåges i rummet hvilket også indebærer at der skal være lys i lokalet i alle døgnets 24 timer. Det normale anbringelsessted for en domfældt og en tilbageholdt er en anstalt. I anstalterne for domfældte praktiseres ikke tv-overvågning. Det forhold at en person (domfældt eller tilbageholdt) alene på grund af pladsforhold eller geografiske forhold bliver anbragt i en detentionscelle, betyder således at den pågældende bliver underkastet ganske andre forhold end de der ville være gældende ved anbringelse i en anstalt.

Dagsbefalingens regel har normalt kun praktisk betydning for domfældte og tilbageholdte, bl.a. forekommer det næppe at berusere opholder sig i detentionen i flere dage i træk.

Tv-overvågningen af berusere efter dagsbefalingen af 2. maj 2008 giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Derimod må jeg finde det meget betænkeligt at der, som en generel regel i dagsbefalingen fra 2008, gælder at der skal ske tv-overvågning af domfældte og tilbageholdte i mindst 7 døgn med tilhørende fuldt oplyst detentionscelle døgnet rundt før tv-overvågningen permanent kan slås fra.

Jeg er opmærksom på at der i nogle tilfælde – f.eks. hvor detentionen er beliggende i en vis afstand fra politistationen/tjenesteboligen kan være et særligt

behov for overvågning – dette behov må imidlertid også antages at bestå efter 7 dage.

Jeg henstiller til Politimesteren i Grønland og Justitsministeriet at overveje den nævnte bestemmelse i dagsbefalingen i lyset af det som jeg har anført.

Dagsbefalingen indeholder ingen bestemmelser om (sparsom) møblering af detentionslokaler der undtagelsesvist anvendes til anbringelse af andre end berusere, jf. Justitsministeriets tilkendegivelse i brev af 22. marts 2006 om en sådan (sparsom) møblering i disse tilfælde. Det er efter min umiddelbare opfattelse hensigtsmæssigt at der i dagsbefalingen medtages sådanne bestemmelser for at sikre at beslutningen bliver efterlevet i de enkelte politidistrikter.

I fortsættelse af min henstilling ovenfor henstiller jeg til Politimesteren i Grønland og Justitsministeriet at overveje en ændring af dagsbefalingen også på dette punkt.

Jeg udbeder mig underretning om resultatet af politimesterens og ministeriets overvejelser.

Møbleringens omfang og belægssituationen i detentionerne i Grønland

Jeg må efter det nu oplyste lægge til grund at der til hver detention hvor der er tre detentionsrum eller flere, er leveret møbler således at kun et detentionsrum kan møbleres med en sammenklappelig seng, en stol og et bord.

Jeg forstår umiddelbart politimesterens udtalelse af 17. december 2007 således at detentioner med mindre end tre detentionsrum ikke er blevet forsynet med møblement. Jeg henviser i den forbindelse også til oplysningen fra Direktoratet for Kriminalforsorgen om at have sørget for at der "i uge 33 i 2006 blev afsendt 1 sæt møbler til hver af de af politimesteren angivne politidistrikter".

Jeg beder oplyst om dette er rigtig forstået, og om hvor mange og hvilke detentioner der i givet fald ikke har modtaget møbler. Jeg har i den forbindelse noteret mig Direktoratet for Kriminalforsorgens udsagn om at direktoratet "har været og fortsat [er] indstillet på at levere yderligere møbler til de enkelte detentionsrum, hvis det ønskes".

Jeg må lægge til grund at årsagen til at [...] opholdt sig i 74 døgn i et detentionslokale der alene var møbleret med en madras på gulvet, er at det møblement som politiet i Sisimiut havde modtaget blev tildelt en anden person der havde opholdt sig (endnu) længere tid i detentionen. (I øvrigt går jeg ud fra at dette andet rum også var møbleret med en stol).

Af udtalelsen af 17. december 2007 fra Politimesteren i Grønland fremgår det at der i detentionen i Ilulissat i perioden fra den 1. januar til den 1. november 2007 har opholdt sig flere domfældte og tilbageholdte, og i perioder også flere end der er celler i detentionen til. Jeg har ikke præcist kendskab til hvornår møblementet blev leveret til detentionen i Ilulissat. Efter det oplyste skete det i efteråret 2006. Jeg må herefter lægge til grund at et antal domfældte og tilbageholdte har opholdt sig i kortere eller længere tid i detentionslokaler som alene har været møbleret med en madras på gulvet – i nogle tilfælde vel med to madrasser til to personer.

I udtalelsen har politimesteren anført at der i den angivne periode har opholdt sig "9 tilbageholdte og 5 domfældte" i detentionen.

Det fremgår imidlertid af de oversigter over tilbageholdte og domfældte som politimesteren samtidig har henvist til, at 7 af de 9 tilbageholdte – også – har opholdt sig i detentionen i Ilulissat som afsonere (efter at de havde modtaget dom) – heraf 5 i mere end få dage. Listen over domfældte der har opholdt sig i detentionen i Ilulissat i den angivne periode "i.f.m. indkaldelse til afsoning eller gennemrejse", indeholder 7 personer. To af disse 7 personer har efter det oplyste opholdt sig i detentionen i flere dage (begge fra den 21. til den 24. april 2007).

Under henvisning hertil beder jeg politimesteren om at forklare hvorledes oplysningen om at der alene har opholdt sig 5 domfældte i detentionen i den angivne periode, skal forstås.

En gennemgang af de oplysninger der nu foreligger om belægget i detentionen i Ilulissat fra den 1. januar til den 1. november 2007, viser at der i perioden fra den 11. februar til den 19. juni 2007 konstant har været mere end én tilbageholdt/domfældt i detentionen ad gangen. Gennemgangen viser også at der i perioden fra den 11. februar til den 19. juni 2007 typisk har været mere end to tilbageholdte/domfældte i detentionen, og at der har opholdt sig fire tilbageholdte/domfældte i detentionen i sammenlagt 30 dage (fra den 21. april til den 24. april 2007 og fra den 27. april til den 24. maj 2007).

En sammentælling af tallene for de 9 tilbageholdte viser en samlet opholdstid i detentionen på 497 dage, svarende til et gennemsnit på 55 dage (opholdstiden for den enkelte tilbageholdte varierer fra 28 til 134 dage).

De oplysninger som jeg samtidig har modtaget fra detentionen i Sisimiut, tyder på at der har været lignende belægsforhold i denne detention mens [...] opholdt sig dér, eller værre. Jeg henviser til oplysningen fra politiet i Sisimiut om at der samtidig var 9 andre sager verserende med tilbageholdte – herunder en drabssag og flere tunge narkosager.

Jeg har ikke kendskab til hvordan forholdene er eller har været i relation til det her rejste spørgsmål i andre detentioner i Grønland.

Politimesteren i Grønland har i udtalelsen af 7. november 2007 oplyst at have "iværksat initiativer til at sikre, at det også er det faktiske udgangspunkt, at tilbageholdte og afsonere kun undtagelsesvist opholder sig i politiets detentioner". Politimesteren har henvist til at den ledende anstaltsleder hver onsdag orienteres om belægget i politiets detentioner med henblik på at tilbageholdte og afsonere opholder sig i kriminalforsorgens institutioner.

Jeg beder politimesteren om at oplyse hvilke andre initiativer politimesteren har iværksat med det angivne formål (at sikre at tilbageholdte og afsonere kun undtagelsesvist opholder sig i politiets detentioner).

Jeg er opmærksom på at de akter som jeg har modtaget sammen med myndighedernes udtalelser, indeholder oplysninger som kunne tyde på at belægsforholdene i detentionerne i Grønland er blevet væsentligt forbedret siden medio 2007 – i øvrigt med den virkning at belægget i anstaltssektoren er steget proportionalt således at der (med Direktoratet for Kriminalforsorgens ord, jf. udtalelsen af 8. maj 2008) er opstået problemer med overbelæg i anstaltssektoren i Grønland.

I ingen af udtalelserne er det anført at forøgelsen af pladser i anstaltssektoren med tilkomsten i sommeren 2007 af den midlertidige anstalt for domfældte i Kangerlussuaq, kan have haft en indirekte og væsentlig betydning for den nedgang i belægget i detentionerne i Grønland som bl.a. fremgår af oplysningerne om detentionen i Ilulissat, og som også Direktoratet for Kriminalforsorgen i udtalelsen af 8. maj 2008 har oplyst om. Jeg henviser til direktoratets oplysning om at antallet af dagfolk i anstalterne siden efteråret 2007 samlet er faldet fra ca. 6 pr. dag – for samtlige fem anstalter som jeg forstår direktoratets udtalelse – til 2 pr. dag i 2007.

Jeg bemærker i den forbindelse at denne – midlertidige – anstalt er lukket med udgangen af juli måned 2008.

I det samlede billede hører også hensynet til at venterkøen i Grønland ikke stiger igen.

Behovet for anbringelse af domfældte og tilbageholdte i detentionslokaler opstår akut. Det betyder – sammenholdt med de geografiske forhold – at der ikke er mulighed for hurtigt at få fremskaffet yderligere møblement i de tilfælde hvor mere end et detentionslokale skal belægges med en tilbageholdt/domfældt.

Som de konkrete sager også illustrerer, taler det for at detentionerne råder over flere møblementer (til akut opstilling). Problemet knytter sig specielt til de byer hvor der ikke ligger en anstalt, men dog ikke udelukkende. Jeg går således ud fra at også såkaldte dagfolk skal forsynes med møblement. Men som sagen med [...] viser, er der grænser for hvilke tilbageholdte en eventuel anstalt for domfældte kan modtage. Jeg henviser til de divergerende oplysninger i sagen om baggrunden for at [...] ikke blev modtaget af Anstalten for domfældte i Sisimiut: Politimesteren i Grønlands oplysning om at dette skyldtes overbelægning i anstalten, og Direktoratet for Kriminalforsorgens – senere – oplysning om at den pågældende ikke kunne være dagmand i anstalten allerede fordi han på daværende tidspunkt var isolant; en oplysning som anstalten ifølge direktoratet har fået bekræftet af stationslederen ved politiet i Sisimiut.

Jeg anmoder Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet om at udtale sig herom.

Leverance af møblement til detention i Sisimiut

Jeg har hidtil lagt til grund at der er sket leverance af møblement til detentioner i Grønland i efteråret 2006.

Jeg må nu konstatere at leverancen til detentionen i Sisimiut imidlertid først skete i juni måned 2007. Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført at det ikke har været muligt at få klarlagt årsagen hertil.

Jeg har overvejet at iværksætte en nærmere undersøgelse af spørgsmålet. Efter omstændighederne undlader jeg det imidlertid.

"Onsdagsindberetninger"

Politimesteren i Grønland har i udtalelsen af 17. december 2007 oplyst at den ledende anstaltsleder i Grønland hver onsdag bliver underrettet om belægget i politiets detentioner. Dette har – forstår jeg – været praktiseret siden efteråret 2007.

Jeg går – også på baggrund af de oplysninger som er fremkommet i denne sag – ud fra at også politimesteren selv vil holde sig løbende orienteret om de ugentlige indberetninger.

I betragtning af den tid som der hidtil er medgået til behandlingen af denne sag, anmoder jeg om at de udtalelser som jeg har anmodet om bliver afgivet hurtigst muligt. Jeg anmoder om at politimesterens og direktoratets udtalelser

sendes til mig gennem Justitsministeriet med henblik på at det som politimesteren og direktoratet anfører, kan indgå i grundlaget for ministeriets stillingtagen.

Med venlig hilsen

I betragtning af den tid som der hidtil er medgået til behandlingen af denne sag, anmoder jeg om at de udtalelser som jeg har anmodet om bliver afgivet hurtigst muligt. Jeg anmoder om at politimesterens og direktoratets udtalelser sendes til mig gennem Justitsministeriet med henblik på at det som politimesteren og direktoratet anfører, kan indgå i grundlaget for ministeriets stillingtagen.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen
Folketingets Ombudsmand